Üniversite Ö?rencilerine Yönelik Matematikte Ö?renilmi? Çaresizlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üniversite Ö?rencilerine Yönelik Matematikte Ö?renilmi? Çaresizlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32153

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üniversite Ö?rencilerine Yönelik Matematikte Ö?renilmi? Çaresizlik Ölçe?i, M. Biber ve N. Ba?er taraf?ndan 2014 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Bu ölçek, üniversite düzeyindeki ö?rencilerin matematik dersleri veya matematiksel görevler kar??s?nda sergiledikleri ö?renilmi? çaresizlik düzeylerini ölçmek amac?yla tasarlanm?? psikometrik bir araçt?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, matematik e?itiminde kar??la??lan önemli bir motivasyonel ve bili?sel engeli, yani ba?ar?s?zl?k kar??s?nda kontrol eksikli?i alg?s?n?, güvenilir ve geçerli bir ?ekilde tespit etmeyi hedeflemektedir.

Ölçek geli?tirme çal??mas?, akademik bir dergide yay?mlanm?? olup, bu alandaki ara?t?rmac?lara ve e?itimcilere, ö?rencilerin matematiksel zorluklarla ba?a ç?kma stratejilerini ve akademik yetersizlik alg?lar?n? de?erlendirmede standart bir yöntem sunmaktad?r. Ölçek, ö?rencilerin matematiksel yeteneklerine yönelik olumsuz at?flar?n? ve pasifle?melerini nicel olarak belirlemeye olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Ö?renilmi? Çaresizlik, Matematik E?itimi, Üniversite Ö?rencileri, Psikolojik Ölçek, Geçerlik, Güvenirlik, Matematik Kayg?s?, Bili?sel Engel

Yazarlar

Mahir Biber, Nuri Ba?er

Amaç

Ölçe?in temel amac?, üniversite seviyesindeki ö?rencilerin matematik ö?renme süreçlerinde ya?ad?klar? ba?ar?s?zl?k deneyimlerinin sonucunda geli?tirdikleri ö?renilmi? çaresizlik düzeyini saptamakt?r. Bu psikolojik durum, bireyin olaylar? kontrol edemedi?i inanc?na dayan?r ve akademik performans? ciddi ?ekilde olumsuz etkileyebilir.

Ölçek, matematik e?itimindeki risk alt?ndaki ö?rencileri erken te?his etmek, bu ö?rencilere yönelik uygun müdahale programlar? geli?tirmek ve ö?renilmi? çaresizli?in matematik ba?ar?s? üzerindeki etkilerini deneysel olarak incelemek isteyen ara?t?rmac?lara sistematik bir araç sa?lamaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, alandaki teorik çerçeveyi destekleyen ve uygulamaya dönük sonuçlar sunan ampirik verilerin toplanmas?na zemin haz?rlam??t?r.

Yap?

Üniversite Ö?rencilerine Yönelik Matematikte Ö?renilmi? Çaresizlik Ölçe?i, temel olarak Martin Seligman'?n kuramsal çal??malar?na dayanan "Ö?renilmi? Çaresizlik" yap?s?n? ölçmektedir,

ARABPSYCHOLOGY.COM

ancak bunu spesifik olarak matematik alan?na uyarlar. Bu yap?, ö?rencilerin matematiksel görevlerdeki ba?ar?s?zl?klar?n? içsel, stabil ve küresel faktörlere atfetmeleriyle karakterizedir (örne?in, "Matematikte her zaman ba?ar?s?z olaca??m" inanc?).

Ölçek, ö?rencilerin matematiksel yeterliklerine ili?kin inançlar?n?, ba?ar?s?zl?k kar??s?ndaki tepkilerini ve matematiksel zorluklardan kaç?nma e?ilimlerini yans?tan maddeler içermektedir. Genellikle bu yap?, bili?sel (kontrol eksikli?i alg?s?), duygusal (kayg?, depresyon) ve motivasyonel (azim eksikli?i) boyutlar? içerir. Ölçe?in faktör yap?s?, bu çok boyutlu yap?n?n matematik ba?lam?nda nas?l ayr??t???n? veya bütünle?ti?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

Geçerlik

Ölçek, geli?tirme a?amas?nda kapsaml? geçerlik çal??malar?ndan geçirilmi?tir. 2014 y?l?nda yay?mlanan orijinal çal??mada, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini gösteren yap? geçerli?i çal??malar?na odaklan?lm??t?r. Bu çal??malar, genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) tekniklerini içerir.

Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in teorik olarak beklenen faktör yap?s?n? do?rulad??? ve iyi bir uyum indeksi sergiledi?i varsay?lmaktad?r. Ayr?ca, içerik geçerli?ini sa?lamak amac?yla uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve maddelerin matematiksel ö?renilmi? çaresizlik kavram?n? yeterince temsil edip etmedi?i de?erlendirilmi?tir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemi? olmakla birlikte, akademik bir dergide yay?nlanm?? olmas?, ölçe?in kabul edilebilir düzeyde psikometrik özelliklere sahip oldu?unu gösterir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. Psikometrik aç?dan bir ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarl?l?k katsay?lar? ve test-tekrar test yöntemleri ile belirlenir.

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda, iç tutarl?l?k katsay?s? olarak yayg?n ?ekilde kullan?lan Cronbach Alfa de?erinin hesapland??? varsay?lmaktad?r. Bu de?erin, ölçe?in maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermesi beklenir. Üniversite düzeyindeki psikolojik ölçekler için genellikle 0.70 ve üzeri Cronbach Alfa de?erleri yeterli güvenirlik seviyesi olarak kabul edilir. Orijinal çal??mada güvenirlik de?erlerinin yüksek oldu?u ve ölçe?in tutarl? sonuçlar üretti?i sonucuna var?lm??t?r.

Faktör Analizi

Üniversite Ö?rencilerine Yönelik Matematikte Ö?renilmi? Çaresizlik Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla Faktör Analizi kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçe?in maddelerinin alt?nda yatan

ARABPSYCHOLOGY.COM

temel boyutlar? veya faktörleri ortaya ç?karmay? amaçlar.

Geli?tirme çal??mas?nda, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile maddelerin gruplanmas? ve ölçe?in kaç faktörden olu?tu?unun belirlenmesi sa?lanm??t?r. Ard?ndan, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak elde edilen faktör yap?s?n?n teorik modelle ne ölçüde uyumlu oldu?u test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu bir yap?y? (bili?sel, duygusal, motivasyonel çaresizlik gibi) ölçtü?ünü veya tek bir genel çaresizlik faktörüne indirgenebildi?ini göstermi?tir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Psikolojik Tutum ve Alg? Ölçe?i)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Tipik olarak 5 veya 7 seçenekli)

Mevcut Dil: Türkçe (tr)

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri

Ya? Grubu: 18-25 Ya? Aras? (Lisans E?itimi Alanlar)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerin lisans programlar?nda kay?tl? ö?rencilerle yürütülmü?tür. Örneklem, ölçe?in genellenebilirli?ini sa?lamak amac?yla farkl? fakülte ve bölümlerden ö?rencileri kapsam??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) yöntemi kullan?larak, ö?rencilerin matematik derslerine yönelik çaresizlik alg?lar?n? ölçen maddelere belirli bir derecelendirme sistemi üzerinden yan?t vermeleri istenmi?tir. Puanlama, genellikle çaresizlik düzeyinin yüksekli?ini gösterecek ?ekilde toplanarak veya faktörlere ayr?larak yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Öz Yeterlik, Matematik Ö?renimi, Akademik Ba?ar?s?zl?k, At?f Teorisi, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa, Ölçek Geli?tirme

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Belirtilmemi? (Orijinal kaynakta mevcut de?il)

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: mahir.biber@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi? (Genellikle yazarlar?n akademik kurum adresleridir)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Mahir Biber ve Nuri Ba?er taraf?ndan 2014 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için genellikle yazarlarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için yazarlardan resmi izin al?nmas? zorunludur. Ölçek, bir akademik dergide yay?mland??? için genellikle telif haklar? dergiye aittir, ancak ara?t?rmac?lar için kullan?m izni yaz??ma yoluyla sa?lanabilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: universite-ogrencilerine-yonelik-matematikte-ogrenilmis-caresizlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Biber, M. ve Ba?er, N. (2014). Üniversite Ö?rencilerine Yönelik Matematikte Ö?renilmi? Çaresizlik Ölçe?i geli?tirilmesi. *Ondokuz May?s Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 33*(2), 492-504. doi: 10.7822/omuefd.33.2.11

Üniversite Ö?rencilerine Yönelik Matematikte Ö?renilmi? Çaresizlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Orijinal kaynakta maddeler sa?lanmam??t?r. Maddeler, ölçek geli?tirme makalesinin tam metninde yer almaktad?r.

Not: Orijinal kaynakta ölçek maddeleri aç?kça listelenmemi?tir. Maddelere ula?mak için yukar?da belirtilen akademik referans?n tam metnine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM